

KÚRIA

Bfv.I.420/2015/9.szám

A Kúria Budapesten, a 2015. év július hó 6. napján tartott tanácsülésen meghozta a következő

v é g z é s t:

A kiskorú veszélyeztetésének vétsége miatt folyamatban volt büntetőügyben a terhelt védője által benyújtott felülvizsgálati indítványt elbírálv a Budakörnyéki Járásbíróság 7.B.154/2012/22. számú ítéletét és a Budapest Környéki Törvényszék 2.Bf.399/2013/6. számú végzését hatályában fenntartja.

A végzés ellen fellebbezésnek és felülvizsgálatnak nincs helye, és ebben az ügyben sem az indítvány előterjesztője, sem azonos tartalommal más jogosult újabb felülvizsgálati indítványt nem nyújthat be.

I n d o k o l á s

A Budakörnyéki Járásbíróság a 2013. március hó 18. napján meghozott 7.B.154/2012/22. számú ítéletével **a** terheltet bűnösnek mondta ki kiskorú veszélyeztetése vétségében [1978. évi IV. törvény 195. § (4) bekezdés], ezért egy évre próbára bocsátotta.

A terhelt és védőjének fellebbezése folytán másodfokon eljáró Budapest Környéki Törvényszék a 2013. november 15-én meghozott és jogerőre emelkedett 2.Bf.399/2013/6. számú végzésével az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta.

A jogerős ítéleti tényállás lényege szerint: **a** terhelt és **sértett édesanyja** házasságából 2008. szeptember hó 24. napján a kk. **sértett** megszületett. Házasságuk 2010. év elején megromlott. 2010. március hó 5. napján a **sértett édesanyja** kk. sértett gyermekével **vidéken** a szüleinél tartózkodott. A terhelt innen vitte magával közös kiskorú gyermeküket 2010. március hó 6. napján a ... szám alatti otthonukba. A **sértett édesanyja** ezt követően már nem tért vissza közös otthonukba, hanem a terhelttel szemben házasság felbontása és

gyermekelhelyezés iránt keresetet nyújtott be a Pesti Központi Kerületi Bíróságon, amelyben kérte ideiglenes intézkedéssel a gyermek nála történő elhelyezését. A bíróság 2010. június hó 23. napján kelt 14.P.101.689/2010/18. számú határozatával a gyermekelhelyezéssel kapcsolatos ideiglenes intézkedés iránti kérelmet elutasította, a gyermek a terhelt gondozásában maradt. Ugyanakkor a bíróság ideiglenes intézkedéssel szabályozta a **sértett édesanyja** és kk. gyermek kapcsolattartását. A Fővárosi Bíróság 50.Pfv.636.892/2010/11. számú, helybenhagyó határozata folytán a fenti végzés 2010. október hó 21. napján jogerőre emelkedett.

Az ideiglenes intézkedés szerint a **sértett édesanyja** jogosult kk. gyermekével, az elvitel jogára is kiterjedően, a kapcsolatot tartani minden naptári páros héten csütörtök reggel 9 órától, vasárnap este 19 óráig, továbbá minden naptári páratlan héten szerda reggel 9 órától péntek este 19 óráig. A páros és páratlan hetek további napjaiban a terhelt jogosult a gyermekkel a kapcsolatot tartani. Az anyai kapcsolattartások alkalmával gyermek átadásának és átvételének a helye ... szám volt. Amennyiben a gyermek betegsége, vagy a szülők oldalán előre látható okból a kapcsolattartás elmaradna, úgy erről a szülők külön megállapodást köthetnek, megállapodás hiányában az elmaradt kapcsolattartás nem pótolható.

A sértett édesanyját a kapcsolattartás első alkalommal az előzetesen végrehajtható bírósági határozat alapján 2010. július hó 1. napján 9 órától illette meg.

A terhelt a gyermeket sem 2010. július hó 1. napján, sem azt követően egyetlen alkalommal sem adta át a kapcsolattartásra minden alkalommal megjelenő anyának.

Ezért az anya a kapcsolattartás végrehajtása iránt kérelmet nyújtott be a ... Városi Gyámhivatalhoz, ahol a 2010. november hó 25. napján kelt 111-375-42/2010. számú végzéssel ennek helyt adtak, és a kapcsolattartás akadályozása miatt a terheltet 50.000,- forint bírsággal sújtotta. A terhelt fellebbezése folytán eljáró Pest Megyei Kormányhivatal Szociális és Gyámhivatal Gyámügyi és Gyermekvédelmi Osztálya a 2011. április 6-án jogerőre emelkedett végzésével az első fokú határozatot helybenhagyta.

A terhelt önhibájából a vele szemben jogerősen kiszabott bírság után, azaz 2011. április hó 6. napját követően sem biztosította egyetlen alkalommal sem az anya részére az ideiglenes intézkedésben szabályozott kapcsolattartást.

A sértett édesanyja a gyermekével 2010. március hó 5. napja és 2012. december hó 17. napja közötti időben kizárólag eseti jelleggel, a terhelt otthonában, a terhelt által meghatározott

időpontokban, és a terhelt felügyelete mellett tarthatott kapcsolatot.

A bíróság a terhelt és az anya házasságát a 2012. november hó 20. napján jogerőre emelkedett határozatával felbontotta, és a közös kiskorú gyermekeket az anya nevelésében és gondozásában helyezte el, és a szülők kapcsolattartását újra szabályozta. A terhelt a gyermekeket 2012. december hó 17. napján átadta az anyának.

A bíróság jogerős határozata ellen a terhelt védője a Be. 416. § (1) bekezdés a) pontjára alapított felülvizsgálati indítványt nyújtott be arra hivatkozva, hogy a terhelt bűnösségének megállapítására a büntető anyagi jog szabályainak megsértésével került sor.

Álláspontja szerint a terhelt javára büntethetőségi akadály, nevezetesen a társadalomra veszélyességben való tévedés, illetve a végszükség állapítható meg. Az eljárt bíróságok nem derítették fel a tényállást, nem vonták vizsgálódásuk alá, hogy a terhelt önhibájából akadályozta-e a kapcsolattartást. Sem a polgári, sem a gyámhatósági eljárás során nem került sor annak vizsgálatára, hogy a terhelt kizárólag az elvitel módját kívánta megakadályozni annak érdekében, hogy az általa kellő alappal vélelmezett veszélyhelyzetből mentse a kiskorú gyermekeket.

A Legfőbb Ügyészség BF.498/2015. számú írásbeli nyilatkozatában a felülvizsgálati indítványnak a tényállás megállapításait kifogásoló részét törvényben kizártnak, egyebekben alaptalannak ítélte, a megtámadott határozatok hatályában fenntartását indítványozta.

A Kúria a felülvizsgálati indítványt - mivel azt nem az ügyész nyújtotta be a terhelt terhére - a Be. 424. § (1) bekezdése alapján tanácsulésen bírálta el.

A Be. 423. § (4) bekezdésében írtakra figyelemmel a határozatokat a felülvizsgálati indítványban meghatározott ok alapján, valamint az (5) bekezdésre figyelemmel a 416. § (1) bekezdés c) pontjában felsorolt - feltétlen hatályon kívül helyezést eredményező - esetleges más eljárási szabálysértésekre tekintettel is felülvizsgálta.

Ilyen, a Be. 373. § (1) bekezdésének I. b) és c) pontjában, valamint II-IV. pontjának valamelyikében meghatározott eljárási szabálysértést nem észlelt.

A Be. 423. § (1) bekezdése értelmében a felülvizsgálati eljárásban a jogerős határozatban megállapított tényállás az irányadó, ez a tényállás a felülvizsgálati indítvánnyal nem támadható.

A Kúria törvényben kizártnak tekintette a felülvizsgálati indítványnak és a terhelt észrevételeinek mindazokat a hivatkozásait, amelyek kétségre vonták a terheltnek a jogerős határozatban rögzítettek szerinti szerepét, vitatták az eljáró bíróságok bizonyítékokat értékelő és tényállást megállapító tevékenységét, hiányolva az elégséges bizonyítékokat a tényállásban rögzítettek megállapításához. Amikor az indítványozó, az önhiba megállapíthatóságával kapcsolatos felderítetlenséget sérelmezi, valójában a jogerős határozatban megállapított tényállás megalapozottságát vitatja, illetve a bíróság bizonyítékokat értékelő tevékenységét támadja, amelyre a felülvizsgálati eljárásban nincs törvényes lehetőség.

A felülvizsgálati indítvány és a terhelt írásbeli beadványa - a felülvizsgálat eljárásjogilag megengedett keretei között a jogerős ítéletben rögzített tényállást figyelembe véve - a tényállást támadják, a jogerős ítéleti tényállásban nem szereplő, attól eltérő körülményekre hivatkoznak, ezért felülvizsgálat alapjául nem szolgálhatnak.

A felülvizsgálat során az anyagi jogi kifogások kizárólag az alapeljárásban megállapított tényállás alapján bírálhatók el, és az abban nem szereplő, vagy attól eltérő tényre vonatkozó kifogás érdemben nem vizsgálható. A felülvizsgálat során a jogerős határozat ténybeli megalapozottsága, a bíróság bizonyítékokat értékelő tevékenysége, és ezen keresztül a bűnösség nem vitatható.

A Kúria ezért a későbbiekben vizsgálandó anyagi jogi kérdésekben mindenben a felülvizsgálati indítvánnyal támadott határozatokban rögzített tényállásban foglaltakból indult ki.

A bíróság jogerős ügydöntő határozata ellen a Be. 416. § (1) bekezdés a) pontja szerint felülvizsgálatnak - többek között - akkor van helye, ha a terhelt bűnösségének megállapítására a büntető anyagi jog szabályainak megsértése miatt került sor.

Az 1978. évi IV. törvény 195. § (4) bekezdésében írt kiskorú veszélyeztetésének vétségét követi el és egy évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő az, aki a bírósági vagy hatósági határozat alapján nála elhelyezett kiskorú és a kiskorúval kapcsolattartásra jogosult személy közötti kapcsolat kialakítását vagy fenntartását a kapcsolattartás kikényszerítése érdekében alkalmazott bírság kiszabását követően is akadályozza.

A 2013. július 1. napjától hatályos, a Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény (továbbiakban Btk.) 210. § (1) bekezdése szerinti kiskorúval való kapcsolattartás akadályozásának vétségében bűnös, aki a hatósági határozat alapján nála elhelyezett kiskorú és a kiskorúval kapcsolattartásra jogosult személy közötti kapcsolat

kialakítását vagy fenntartását a kapcsolattartás kikényszerítése érdekében alkalmazott bírság kiszabását követően is önhibájából akadályozza.

Ez a tényállás az 1978. évi IV. törvény 195. § (4) bekezdése alapján büntetni rendelt kiskorú veszélyeztetésének vétségéhez képest többlettényállási elemet (önhiba) tartalmaz. Az elkövetési magatartás kifejtése - önhiba nélkül - nem tényállásszerű.

A korábbi törvényi tényálláshoz tartozó háttérjogszabály, a gyámhatóságokról, valamint a gyermekvédelmi és gyámügyi eljárásról szóló 149/1997. (IX. 10.) Korm. rendelet 33. § (2) és (4) bekezdései a szakigazgatási szervre rótták az önhiba fennállásának vizsgálatát, a közigazgatási bírságolás [Ket. 134. § d) pontja] előfeltételévé téve azt.

Az adott ügyben **a** terhére egyébként az önhiba fennállása is megállapítható, a korábbi törvényi rendelkezések alapján ezt az elsőfokú bíróságnak - mivel az nem képezte a törvényi tényállás részét - külön nem kellett vizsgálnia. Ennek megfelelően a terhelt cselekménye mind az elkövetéskori, mind pedig az elbíráláskori büntető törvény alapján bűncselekmény.

A felülvizsgálati eljárásban valamely büntethetőséget kizáró vagy megszüntető ok csak akkor állapítható meg, ha az azzal kapcsolatos, a törvény szempontjából releváns tényeket a tényállás tartalmazza. Ilyet sem az elsőfokú bíróság ítéletének tényállása, sem az indokolás olyan része, amely egyébként a tényállás részének tekintendő, nem tartalmaz. Ugyanez állapítható meg a másodfokú bíróság határozatát illetően.

A felülvizsgált határozatok indokolása szerint a felsőfokú iskolai végzettséggel rendelkező terhelt tudatában volt annak, hogy a bíróság, illetve a közigazgatási hatóságok jogerős határozataiban megállapítottak rá nézve kötelezőek. Azoknak a - bírság kiszabását követően történt - semmibevétele, illetve az azokkal történő tudatos, szándékos szembehelyezkedés jogellenes magatartás. Jogellenesség tudatában a társadalomra veszélyesség hiányára, illetve az abban való tévedésre hivatkozás alaptalan.

A védő felülvizsgálati indítványában - az alapeljárásban kifejtetteket megismételve - végszükségre is hivatkozott.

A végszükség [1978. évi IV. törvény 30. § (1) bekezdés] olyan rendkívüli helyzetet jelent, amit tényleges, meghatározott, és nem feltételezett veszély alapoz meg, azaz, objektív veszélyhelyzetnek kell fennállnia ahhoz, hogy az elkövetői magatartást végszükségben cselekvésként lehessen értékelni.

Szemben a terhelt állításával - miszerint az anya egészségi állapota, és az ilyen egészségi állapotban történő gépkocsivezetése idézte volna elő azt a végszükséget jelentő helyzetet, amit az anya és a gyermeke közötti kapcsolattartás akadályozásával kívánt elérni - soha nem következett be. Erre utaló adatot, tényt a jogerős határozat tényállása sem tartalmaz. Ilyen közvetlen és másként el nem hárítható veszély megléte csupán feltételezés volt a terhelt részéről. A tévesen feltételezett veszélyben cselekvő magatartását a tévedésre vonatkozó rendelkezések alapján kell értékelni.

A tényállást figyelembe véve, a tévesen feltételezett veszélyhelyzet a terhelt szubjektív értékítéletén alapult, ami nem tekinthető büntethetőséget kizáró oknak.

A Btk. 2. § téves alkalmazása csak akkor felülvizsgálati ok, ha kihatott a bűnösség megállapítására vagy törvénysértő büntetés kiszabását eredményezte (BH2014.293).

Az elkövetéskor hatályban volt 1978. évi IV. törvény és az elbíráláskor hatályos Btk. rendelkezéseit összevetve a terhelt terhére rótt bűncselekmény továbbra is büntetendő cselekmény és az - figyelemmel a szabadságvesztés generális minimumára: az elbíráláskor hatályos törvényben három hónap, míg az elkövetéskor hatályos törvényben két hónapban megállapított mértéke - nem eredményez enyhébb elbírálást. Az eljáró bíróságok a büntető anyagi jog szabályainak megsértése nélkül állapították meg a terhelt bűnösségét az 1978. évi IV. törvény 195. § (4) bekezdés szerinti kiskorú veszélyeztetése vétségében és ennek megfelelő az intézkedés alkalmazása.

Végezetül a Kúria utal rá, hogy a felülvizsgálat, illetve a büntetőeljárás során a láthatás kérdése és módja tekintetében eljáró közigazgatási hatóságok döntéseinek felülbírálatára nincs törvényes lehetőség.

Mindezekre figyelemmel a Kúria a felülvizsgálati indítványnak nem adott helyt és a megtámadott határozatot a Be. 426. § alapján hatályában fenntartotta.

A végzés elleni fellebbezést a Be. 3. § (4) bekezdése, a felülvizsgálatot a Be. 416. § (4) bekezdés b) pontja kizárja. A felülvizsgálati indítvány ismételt benyújtásával kapcsolatos tájékoztatás a Be. 418. § (3) bekezdésén alapul azzal, hogy ez esetben a Kúria - a Be. 421. § (3) bekezdésére figyelemmel - az indítvány elutasítására vonatkozó határozat hozatalát is mellőzheti.

Budapest, 2015. július 6.

*Dr. Csere Katalin s.k. a tanács elnöke, dr. Vaskuti András s.k.
előadó bíró, dr. Soós László s.k. bíró*

*A kiadmány hiteléül:
TóthLné
bíróügyi tisztviselő*